

اطهر ﷺ برای کمک در کارهای خانه خادمه‌ای لازم داشت و گرفتن خادم و خادمه در آن زمان رایج و بلکه لازم بود. چون زهرا بر رسول الله ﷺ وارد شد قبل از آنکه در این مورد چیزی بگوید پیامبر ﷺ فرمود: زهرا جان می‌خواهی چیزی به تو یاد دهم که بهتر از دنیا و آنچه در آن است باشد؟ آنگاه حضرت، تسبیح مشهور را به او یاد داد.

زهرا با خوشحالی تمام به خانه بازگشت و به امیرالمؤمنین ﷺ عرض کرد: با دعایی که از پدرم آموخته‌ام خیر دنیا نصیب من شده است.

کنیهی حضرت زهرا ﷺ

زهرا ﷺ را «ام ابیها» گفته‌اند و این کنیه که افتخاری برای آن حضرت است را پیامبر گرامی به ایشان داده است. ام ابیها به معنای مادر پدرش یعنی زهرا مادر پدر خویش است. این کنیه معانی مختلفی دارد اما بهترین معنی همان است که رسول خدا ﷺ به این کنیه داد یعنی زهرا ﷺ علت غایی جهان هستی است. روایاتی نیز نقل شده است که زهرا ﷺ علت غایی جهان هستی است و اگر کسی ادعا کند که او واسطه‌ی فیض عالم هستی نیز هست ادعای او گزاف نیست.

چرا فاطمه، فاطمه است؟

اما اینکه چرا فاطمه را فاطمه گفته‌اند، اسراری دارد که به مواردی از آن بر اساس روایات وارد شده اشاره می‌شود.

۱- فاطمه، فاطمه نامیده شده است چرا که از سر بریده و جداست. این جمله اشاره به «عصمت» زهرا ﷺ دارد، زیرا مسلماً معصومه است و آیهی «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ... (احزاب ۳۳)» درباره‌ی اوست.

۲- فاطمه را فاطمه گفتند زیرا بریده است از خونی که زن‌ها می‌بینند که این تفسیر اشاره به «طهارت» ظاهری زهرا ﷺ دارد.

۳- فاطمه را فاطمه گفتند برای اینکه بریده شده بود از خلق که این تفسیر اشاره به مقام «فنا و لقای» زهرای مرضیه است. کسی که در دل او هیچ کس جز خدا نبود و دل او فقط مشغول به خداست.

۴- فاطمه را فاطمه گفتند زیرا مردم از معرفت او بریده شده‌اند و قدرت بر شناخت حقیقت او را ندارند و این تفسیر اشاره به همان مقامی دارد که به واسطه‌ی آن مقام، «ام ابیها» نامیده شده است.

۵- فاطمه را فاطمه گفتند چون شیعیان خود را از آتش می‌رهاند و نجات می‌دهد که این تفسیر اشاره به «شفاعت» اوست.

۶- فاطمه را فاطمه گفتند چون دشمنان او بریده می‌شوند از محبت او و

روشن است کسی که محبت اهل بیت را ندارد به رو در آتش انداخته می‌شود.

تواضع حضرت زهرا ﷺ

در حق فاطمه ﷺ چه می‌توان گفت که پیامبر گرامی اسلام ﷺ چون بر زهرا ﷺ وارد می‌شد یا زهرا ﷺ بر او وارد می‌شد، دست و صورت او را می‌بوسید، او را استقبال می‌کرد و به جای خود می‌نشاند و می‌فرمود: من بوی بهشت را از سینه‌ی زهرا ﷺ استشمام می‌کنم. ولی همین زهرا ﷺ به قدری برای دیگران متواضع است که وقتی امیرالمؤمنین ﷺ از او اجازه می‌خواهد که کسانی بر خانه‌ی آنها وارد شوند، زهرا ﷺ با آنکه از این ملاقات سخت بیزار است اما چون علی ﷺ می‌خواهد، آن بانوی متواضع در مقابل شوهر می‌گوید: خانه، خانه‌ی تو و من هم کنیز تو هستم!

زنی می‌آید و از زهرا ﷺ مسئله‌ای سؤال می‌کند، اما چون بیماری فراموشی دارد ده بار بر می‌گردد و مسئله را سؤال می‌کند و در نوبت دهم از زهرا ﷺ عذرخواهی می‌کند و زهرا ﷺ در جواب می‌فرماید: در هر بار، پروردگار عالم به من پاداش‌های زیادی عنایت می‌کند، پس تکرار سؤال تو عذر ندارد و از دیگر جلوه‌های تواضع حضرت زهرا ﷺ اینکه وقتی پدر بزرگوارش، فضه‌ی خادمه را به او داد به دستور پدر کارهای خانه را قسمت کرد: یک روز زهرا کارها را انجام می‌داد و روز دیگر نوبت فضه بود.

سبب اشک و لبخند حضرت زهرا ﷺ

سال دهم هجرت فرا رسید. پیغمبر ﷺ با انبوهی از مسلمانان که شمار آنان را بین ۹۰ تا ۱۲۰ هزار نوشته‌اند روانه‌ی مکه شد. در این زیارت آداب حج را به مردم آموخت. آنچه را بت پرستان از طواف و قربانی و دیگر کارها انجام می‌دادند نسخ فرمود. امتیازهایی را که قریش در این عبادت، خاص خود ساخته بود برداشت. هنگام بازگشت در منزل خجفه آنجا که کاروان‌ها از هم جدا می‌شوند، آخرین مأموریت خود را انجام داد.

ای مردم! من دو چیز را میان شما می‌گذارم. اگر این دو را از دست ندهید، هیچگاه گمراه نخواهید شد. این دو چیز «کتاب خدا» و «اهل بیت من» است. ای مردم! من بر هر کس ولایت دارم علی مولای اوست. پیغمبر ﷺ از سفر باز می‌گردد. دیری نمی‌گذرد که خبری ناگوار به دخترش می‌دهد: دخترم! جبرئیل هر سال یک بار قرآن را بر من می‌خواند و امسال، آن را دو بار بر من خواند. پدر، معنی این سخن چیست؟ پندارم امسال آخرین سال زندگانی من است. زهرا ﷺ تکانی سخت می‌خورد، افسرده می‌شود. اشک در چشمانش حلقه می‌بندد و پدر گفتار خود را با این جمله تمام می‌کند: و تو دخترم! نخستین کسی از خاندان من هستی که به پدرت خواهی پیوست و لبخندی بر لبان زهرا ﷺ نقش می‌بندد. حاضران سبب آن اشک و لبخند را می‌پرسند، ولی زهرا ﷺ چندی پس از آن روز، پاسخ آن سؤال را می‌دهد. (کتاب الله ۵۱)

ویژه نامه ایام شهادت
حضرت صدیقه طاهره (سلام الله علیها)

سورهی کوثر، معجزه‌ی پیغمبر ﷺ

سورهی مبارکه‌ی "کوثر"، کوتاه‌ترین سورهی قرآن کریم است که بیش از سه آیهی کوتاه نیست؛ لیکن این سورهی به ظاهر کوچک، یک حقیقت بسیار بزرگی را به عالم نشان می‌دهد که اُمّ الحقایق و مادر تمام خیرات و برکات الهی است. سورهی کوثر در مقام مَنّت‌گذاری بر پیامبر اکرم ﷺ است. خداوند مَنّاں بر پیامبر اکرم ﷺ مَنّت می‌گذارد که ما لطف و عنایت فوق‌العاده بر تو روا داشته‌ایم و به تو گوئیم عطا کرده‌ایم.

حال "کوثر" چیست که مایه‌ی افتخار پیامبر و مظهر انعام و اکرام خداست؟ "کوثر" از نظر مفهوم به معنای "خیر کثیر" است. یعنی موجودی که منشأ خیرات و برکات فراوان است و در عین "وحدت"، مولّد کثرت است و از نظر مصداق، آقایان مفسران، وجوه متعدّدی برای آن ذکر کرده‌اند از جمله: علم، قرآن، ذکر جمیل، نسل کثیر و نه‌ری در بهشت. ولی آیهی آخر این سوره، خود دلیل واضح و قرینه‌ی روشنی است بر اینکه مراد از کوثر، وجود کثیرالبرکات حضرت فاطمه ﷺ است که ذریّه و نسل فراوان رسول الله اعظم ﷺ از طریق همین یک دختر گرامی، در عالم منتشر گشته است.

شخصیت و بیه‌ی حضرت زهرا ﷺ

برای حضرت فاطمه ﷺ هشت لقب ذکر کرده‌اند: صدیقه، راضیه، مرضیه، زهرا، بتول، عذرا، مبارکه و طاهره. از بعضی روایات استفاده می‌شود که زکیه و محدّثه نیز از القاب آن حضرت است و کنیه‌ی او اُمّ ابیهاست.

عمر آن بزرگوار تقریباً هجده سال بوده، در روز جمعه بیستم جمادی‌الثانی سال دوم از بعثت به دنیا آمده و سال یازدهم از هجرت، سوّم جمادی‌الثانی به شهادت رسیده است. ابعاد شخصیت حضرت زهرا ﷺ بسان اقبانوس بیکران، گسترده و وسیع است که در این مجال فقط به قطره‌ای از

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
فاطمه علیها السلام عزیزترین مردم در نزد من است

دریای فضیلت ایشان اشاره می‌کنیم.

شخصیت هر انسانی از دو راه شکل می‌گیرد، از راه نسب و از راه حسب و فضایل نفسانی. در شخصیت نسبی عوامل مختلفی مانند قانون وراثت، تغذیه‌ی حلال، محیط زندگی، همسر و رفیق، اولاد صالح و غیره مؤثرند.

حضرت زهرا ﷺ از نظر "قانون وراثت" پدری چون رسول اکرم ﷺ دارد که از نظر صفات و کمالات انسانی در نقطه‌ی اوج قرار دارد اِنَّكَ لَعَلٰی خَلْقٍ عَظِيمٍ و مادری چون خدیجه ﷺ دارد که باید گفت اسلام مدیون زحمات آن بزرگوار است. مادری که سه سال، مسلمانان محاصره شده در شعب ابیطالب را اداره کرد و همه‌ی اموال خود را در این راه خرج کرد. مادری که چندین سال در مکه با آن مصیبت‌های کمرشکن مقاومت کرد و دوش به دوش رسول اکرم ﷺ اسلام را یاری نمود و در این راه بی حرمتی‌های فراوانی به او شد، شتمانات در این راه شنید و آسیب‌های گوناگون دید ولی ذره‌ای از صبر و استقامت او کاسته نشد.

از نظر "قانون تأثیر غذا"، نیز موزخین نوشته‌اند که وقتی اراده‌ی حق تعالی به خلقت زهرا ﷺ تعلّق گرفت پیامبر گرامی ﷺ مأمور شد که چهل شبانه‌روز در کوه حرا به ریاضت دینی بپردازد و حضرت خدیجه ﷺ در خانه‌ی خود از مردم فاصله بگیرد و به عبادت مشغول شود. پس از آن فرمان آمد که پیامبر به خانه بازگردد. از عالم ملکوت برای آنان غذا آوردند. سپس نور زهرا ﷺ به حضرت خدیجه ﷺ منتقل شد.

از نظر "تأثیر محیط زندگی" نیز زهرا ﷺ علاوه بر آنکه در دامن مادری فداکار، باگذشت و با استقامت و در دامن پدری چون پیامبر گرامی ﷺ پرورش یافت. دوران زندگی‌اش در محیط پرتلاطمی بود. مکه با آن مصیبت‌ها و حوادث ناکوار محیط پرورش او بود. در شعب ابیطالب چه رنج‌ها که نبرد و چه سختی‌ها که کشید که همه‌ی اینها در صبر و سعه‌ی صدر او تأثیر فراوان داشت.

زهرا ﷺ از نظر "همسر و از نظر اولاد صالح" نیز فوق‌العاده است. فرزندی چون حسن، حسین، زینب و کلثوم ﷺ دارد که اگر نبودند قطعاً اسلام نبود. زهرا از نظر فرزند، اُمّ الائمه است، مادر عصاره‌ی عالم خلقت، حضرت بقیّة الله الاعظم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) است و اما از نظر فضایل انسانیت، چه می‌توان گفت در حق کسی که پیامبر گرامی ﷺ کراماً دربارهاش فرموده است: همانا خداوند تو را برگزیده و پاکیزه و معصوم گردانیده و تو را بر همه‌ی زنان برتری داده است و اگر برای فضیلت زهرا چیزی جز سورهی کوثر نبود، زهرا را بس بود که گفته شود او نزد خداوند افضل و برتر از عالمیان است.

امام صادق علیه السلام
فاطمه علیها السلام اختی تابناک در میان زنان دنیاست

بدون شک القاب چهارده معصوم، کنیه و اسماء آنان بی‌سبب و حکمت نیست. همه‌ی آنها سزّی دارد. معنی ندارد که حضرت فاطمه ﷺ: زهرا، صدیقه، زکیه، طاهره، محدّثه و القاب دیگر را دارا نباشد و به اینگونه لقب‌ها متّصف شود.

مصحف زهرا ﷺ

از نظر روایات، کتاب‌هایی نزد انقه‌ی طاهرین ﷺ است که از جمله‌ی آن کتاب‌ها مصحف فاطمه ﷺ است. این کتاب را انقه ﷺ به آن افتخار می‌کرده‌اند و می‌گفتند: علم "ما کان و ما یكون و ما هو کائن" در آن است و به خطّ امیرالمؤمنین علی ﷺ و املا‌ی حضرت زهرا ﷺ می‌باشد.

زهّد حضرت زهرا ﷺ

شی‌ی که زهرا‌ی اطهر به خانه‌ی امیرالمؤمنین علی ﷺ می‌رفت، رسول اکرم ﷺ جهازیه‌ای برای ایشان تهیه فرمود که همه‌ی آن جهازیه شصت و سه درهم می‌شد و عبارت بود از: عباءه، مقنعه، پیراهن، حصیر، پرده، لحاف، دستک، بالش، آفتابه، آبخوری، کوزه، کاسه، آسبای دستی، مشک آب، حوله و پوست گوسفند. پیامبر گرامی چون جهازیه را دید از چشمان مبارکش اشک جاری شد و فرمود: خدا! این جهازیه را که غالب آن از گل است مبارک گردان.

زهرا ﷺ به خانه‌ی شوهر می‌رود و در بین راه پیراهنی را که از جمله‌ی جهازیه‌ی اوست با شاهده‌ی فقری به او می‌بخشد و با همان پیراهن کهنه‌ای که داشت به خانه‌ی امیرالمؤمنین ﷺ رهسپار می‌شود.

پس از شب عروسی پیامبر گرامی ﷺ به دیدن زهرا آمد و هدیه آورد، هدیه‌ی پیامبر گرامی این بود که فرمود: کارهای داخل خانه برای فاطمه است و کارهای خارج از خانه برای علی. زهرا ﷺ از این هدیه و از این تقسیم کار به قدری خشنود شد که فرمود: جز خداوند کسی نمی‌داند که از این تقسیم کار چقدر خشنود شدم.

عبادت حضرت زهرا ﷺ

در روایات آمده است که زهرا ﷺ به قدری روی پا ایستاد و عبادت کرد که پاهای او متورّم شد. فرزند بزرگوارش امام حسن ﷺ می‌گوید: مادرم از اوّل شب تا صبح عبادت می‌کرد و هرگاه از نماز فارغ می‌شد به دیگران دعا می‌کرد. از او پرسیدم که چرا ما را دعا نکردید؟ فرمود: عزیز من! اوّل دیگران سپس ما (الجار ثم الدار).

تسبیحات حضرت زهرا ﷺ

تسبیح حضرت زهرا ﷺ بسیار بافضیلت است. امام صادق ﷺ فرمود: تسبیح جدّام زهرا نزد من از هزار رکعت نماز مستحبی بهتر است. می‌گویند: زهرا‌ی

امام صادق علیه السلام
فاطمه علیها السلام سرور زنان جهانیان از اوّلین تا آخرین است